

Ивана *БОДРОЖИЋ*

асистент на Криминалистичко-полицијској академији,
докторанд Правног факултета Универзитета у Београду

Приказ књиге
**Кривичноправно сузбијање организованог
криминалитета, тероризма и корупције**
аутора проф. др Зорана Стојановића и
проф. др Драгане Коларић

Почетком ове године научна и стручна литература из области материјалног кривичног права и криминалне политике постала је богатија за штиво које се бави проблематиком три тешка облика криминалитета – организованог криминалитета, тероризма и корупције. Наиме, објављивање монографије под насловом „Кривичноправно сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције“, чији су аутори професори кривичног права, проф. др Зоран Стојановић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, и проф. др Драгана Коларић, ванредни професор Криминалистичко-полицијске академије у Београду, представља допринос изучавању, разумевању и развоју нових приступа и начина сагледавања могућности и домета кривичноправне реакције у области спречавања и сузбијања организованог криминалитета, тероризма и корупције.

Поменута монографија представља 29. по реду издање Едиције *Crimen*, Правног факултета Универзитета у Београду и наставак је претходне монографије истих аутора, „Кривичноправно реаговање на тешке облике криминалитета“, објављене у истој едицији 2010. године.

Организовани криминалитет, тероризам и корупција у тој мери представљају изазов за савремена демократска друштва да је у односу на њих и њихово спречавање и сузбијање друштво у целини стављено на пробу. Реч је о успостављању равнотеже између заштите друштва од криминалитета и заштите и обезбеђивања основних, универзално прихваћених људских права и слобода. Кривично право и кривичноправна репресија у односу на организовани криминалитет, тероризам и корупцију заоштравају се и често мењају у правцу пооштравања казнене политике и ширења каталога инкриминација. Поменуто је било основни мотив и разлог за објављивање ове монографије, у настојању аутора да понуде одговоре о улози, месту и могућностима кривичног права, које у оквиру реаговања на ове тешке

облике криминалитета има значајну улогу али и ограничене могућности.

Аутори монографију граде на основу полазне идеје о потреби упознавања са поменути облицима криминалитета ради реалне процене опасности која од њега долази за појединца и друштво, на основу које се развијају начин и садржина кривичноправне репресије у овој области.

Монографија је обима 272 стране и подељена је, поред увода и закључних разматрања, на два дела – општи и посебни део. Општи део ове монографске студије подељен је такође на два поглавља, од којих се прво бави питањима кривичноправне заштите у области организованог криминалитета, тероризма и корупције, уз анализу неких одабраних општих кривичноправних начела и института и опсегом њихове примене у поменуте три области, док је друго поглавље посвећено кривичним санкцијама и другим кривичноправним мерама и питањима њиховог циља и домета у сузбијању организованог криминалитета, тероризма и корупције.

Посебни део монографије подељен је на три поглавља: прво, које се бави питањима кривичноправног реаговања на организовани криминалитет; друго, које обрађује кривичноправно реаговање на тероризам, и треће, које обрађује кривичноправно реаговање на корупцију.

У оквиру првог поглавља посебног дела монографије дате су уводне напомене о појму организованог криминалитета у кривичном праву, истакнут његов криминолошки а не кривичноправни карактер, и одабрана и обрађена поједина кривична дела из републичког кривичног законодавства, која се сматрају инкриминацијама типичним за организовани криминалитет – удруживање ради вршења кривичних дела, изнуда, отмица, прање новца, трговина људима, неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, неовлашћено држање опојних дрога и омогућавање уживања опојних дрога. На крају првог поглавља обрађена су питања организације и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминалитета.

Друго поглавље у оквиру посебног дела монографије бави се питањима кривичноправног реаговања на тероризам, уз анализу релевантних међународних докумената који регулишу ову област и решења у националном кривичном законодавству, са акцентом на новој концепцији кривичних дела тероризма и њиховим карактеристикама. Обрађени су позитивноправни и теоријски аспекти инкриминација које чине засебну „подгрупу“ кривичних дела тероризма након усвајања *Закон о изменама и допунама Кривичног законика Републике Србије* из 2012, и то кривична дела: тероризам, јавно подстицање на извршење

терористичких дела, врбовање и обучавање за вршење терористичких дела, употреба смртоносне направе, уништење и оштећење нуклеарног објекта, угрожавање лица под међународном заштитом, финансирање тероризма и терористичко удруживање.

Треће поглавље у посебном делу односи се на кривичноправно реаговање на корупцију, у оквиру кога се, након приказа и анализе најважнијих међународних докумената у области сузбијања корупције, разматрају питања кривичноправног одређења корупције и обрађују релевантне одредбе из републичког кривичног законодавства, анализирају одредбе *Националне стратегије за борбу против корупције* и њихова корелација са одредбама *Кривичног законика Републике Србије*, после чега следи анализа одредаба о одговорности правних лица за кривична дела корупције и предлози *de lege ferenda* у овој области.

Заједничко за сва три поглавља у оквиру посебног дела монографије „Кривичноправно сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције“ јесте да обрађују позитивноправне и теоријске аспекте кривичних дела из ових области у кривичном законодавству Србије, уз упоредноправну анализу решења у страним кривичним законодавствима и релевантним међународним документима.

Монографија обухвата широк круг питања која се односе на ефикасност и ефективност кривичног права у спречавању и сузбијању кривичних дела из ових области, уз инсистирање на уважавању проверених кривичноправних начела и института, који чине претпоставку правне државе и либерално оријентисаног кривичног права.

Монографија је намењена научним круговима, али представља изузетно корисно штиво за све оне који се баве изучавањем проблематике организованог криминалитета, тероризма и корупције, било на основним или последипломским студијама, било у практичној примени.

Шири друштвени значај ове монографске студије оличен је у постојању јединственог одговора о питањима обликовања кривичноправне реакције у области три тешка облика криминалитета, систематизованих на једном месту, док је њен научни значај у даљем проучавању позитивноправних решења кривичног законодавства Србије, њиховог односа и усклађености са релевантним међународним документима, обавезујућим за Републику Србију у оквиру поцеса придруживања Европској унији и давању одговора на нека начелна проблемска питања обликовања кривичноправне реакције у области спречавања и сузбијања организованог криминалитета, тероризма и корупције.

Сматрамо да је од изузетног значаја постојање монографске студије која на једном месту обрађује кривична дела из поменутих области, уз анализу њихових заједничких карактеристика и, с тим у вези, заједничког оквира кривичноправног реаговања на њих, уз истицање да кривично право не може само да реши проблем организованог криминалитета, тероризма и корупције, те да и у овим осетљивим областима оно треба да остане ограничено принципом кривично право као *ultima ratio*, који му обезбеђује пуну легитимност, насупротив експанзионистичким тенденцијама које не би требало да буду модел кривичноправног реаговања ни у овим областима.

Препоручујемо монографију „Кривичноправно сузбијање организованог криминалитета, тероризма и корупције“ свима онима који се у обављању свакодневних послова сусрећу са овим феноменима, попут органа унутрашњих послова, тужилаштва и судова, као и свима онима који се са стручног и научног аспекта интересују за поменуте негативне друштвене феномене и питања кривичноправног реаговања на њих.